

بررسی فین تک بر صنعت بانک

علی باقری^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۱۸ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۳/۲۷

چکیده

فناوری های مالی (فین تک)، در حال حاضر کل صنعت مالی را متحول کرده و این پتانسیل را دارد که نه تنها اصول برخی از محصولات مالی، بلکه ویژگیهای اساسی سیستم مالی را نیز تغییر دهد. فین تک نقش مهمی به عنوان یک واسطه مالی برای جامعه و فعالیتهای روزمره مردم در سراسر جهان ایفا میکند. محبوبیت فین تکها باعث ایجاد فضای رقابتی جدیدی بین بانکها شده است، زیرا فین تکها الزامات بوروکراتیک را کاسته و مؤسسات مالی مانند بانکها راحت تر، کارآمدتر و سریع تر خدمات ارائه می دهند. با توجه به حرکت بانکها به سمت فناوری های جدید در سطح جهان، لازم است برای همسو شدن با رشد جهانی و همگام شدن با محصولات ارائه شده شرکت های ارائه دهنده خدمات، شناختی کلی بر میزان استقبال از فناوری های نوین داشته باشیم. هدف از انجام این پژوهش، بررسی فین تک در صنعت بانکداری است. این مقاله مروری است که با توجه به جستجو در پایگاه داده ها، یافته ها نشان داد با توجه به جهشی که جهان در استفاده از نوآوری ها در زمینه فناوری مالی داشته و ظرفیت بالقوه آن در پیشبرد اهداف حسابداری و حسابرسی و نیز شکل گیری کسب و کارهای نوپا در حوزه فناوری های نوین مالی در ایران، شناسایی، درک و پیش بینی رفتار افراد و نیز تشویق آن ها در پذیرش و استفاده از این فناوری ها، برای توسعه پایداری و مزیت رقابتی و همچنین رفاه اجتماعی، امری ضروری می باشد. در نتیجه فین تک ها و استارت آپ های مالی هستند که باعث ایجاد تغییرات وسیع در این صنعت شده اند.

واژگان کلیدی

فین تک، بانک، حسابداری، امور مالی

۱. کارشناسی ارشد حسابداری. Email: bagheri1118@gmail.com

مقدمه

با رشد روزافزون معاملات تجارت الکترونیک در سطح جهان و نیاز تجارت به حضور بانک جهت نقل و انتقال منابع مالی، بانکداری الکترونیک به عنوان بخشی تفکیک ناپذیر از تجارت الکترونیک و دارای نقشی اساسی در اجرای آن است. به جرأت می توان گفت: بدون بانکداری الکترونیک، تجارت الکترونیک نیز محقق نخواهد شد. مزیت رقابتی شرکت های فین تک در توانایی آن ها در استفاده از فناوری برای توزیع و تجمیع خدمات مالی است استقرار فناوری به عنوان یک شکل جایگزین برای ارائه خدمات بانکی به مشتریان بدون نیاز به تکیه بر ساختارهای فیزیکی پرهزینه ظاهر شده است (گو و همکاران^۱، ۲۰۰۹). صنعت بانکداری جهانی متأثر از انقلاب های گوناگون دیجیتال، در حال تحولات اساسی در طول تاریخ خود است (چیشتی^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). عصر نوین این صنعت، مدل های کسب و کار سنتی و نهادهای موجود را به چالش های بنیادین می کشاند (بهارادواج^۳، ۲۰۱۳). از یکسو، فشار فناوری های جدید که عموماً از سایر قلمروهای کسب و کار وارد شده اند، فعالیت ها و قابلیت های جدیدی را مانند خدمات احراز هویت آنلاین، تأمین مالی جمعی و بلاکچین در صنعت بانکداری امکان پذیر می (شوازر^۴، ۲۰۱۷). از سوی دیگر، تحولات عصر دیجیتال مانند استفاده از دستگاه های کارخوان و تمایل به حفظ حریم خصوصی داده ها، مدل فکری و الگوهای رفتاری مشتریان را تغییر داده و تقاضای آنان را نسبت به خدمات مالی افزایش داده است (نمت^۵، ۲۰۰۹). علاوه بر فشار فناوری و کشش تقاضا، تحول دیجیتال بر اداره امور فناوری اطلاعات و استراتژی فناوری اطلاعات ها بانک تأثیر می گذارد و فرایندها و حتی کل مدل کسب و کار بانک را دگرگون می سازد بنابراین، بانک های سرتاسر دنیا مجبورند به این تحولات واکنش نشان دهند و در ارزش پیشنهادی خود و شیوه تعامل با مشتری بازنگری کنند (ماروس، ۲۰۱۴).

در همین حال، شرکت نوپای فناوری مالی که به آن ها فین تک گفته می شود به سرعت مترصد پاسخ به نیازهای نوظهور مشتریان و حتی خلق نیازهای جدید در مشتریان هستند. این اصطلاح اختصاری برای معرفی شرکت هایی است که فناوری مدرن و مدل های کسب و کار نوآورانه را در عرصه خدمات مالی ارائه می کنند (هیل^۶، ۲۰۱۸). فین تک ها معمولاً استارتاپ ها و شرکت های نوپایی هستند که به کمک فناوری های جدید و با استفاده از اینترنت، کلیه خدمات و مسائل مربوط به حوزه های مالی را در عین حفظ امنیت و کیفیت خدمات، با سرعت و شفافیت بیشتر و هزینه کمتر انجام می دهند. به عبارتی فین تک شامل موج جدیدی از شرکت هایی است که روش های متداول

¹ Gu et al

² Chishti

³ Bharadwaj

⁴ Schweizer

⁵ Nemet

⁶ Hill

پرداخت، ارسال پول، استقراض، وام دهی و سرمایه گذاری را تغییر می دهند (نوارتی^۷، ۲۰۱۸)؛ بنابراین با توجه به اهمیت فین تک به بررسی فین تک بر صنعت بانک می پردازیم.

روش

این مقاله بر پایه یک مطالعه مروری انجام شده و بر اساس مشاهده و مستندسازی تکمیل گشته است. بخش نخست براساس مطالعات کتابخانه‌ای و جستجوهای اینترنتی در پایگاه‌های معتبر داده ای همچون، Noormgas, SID, Scholar Google, Science Direct و جستجوی پیشرفته در گوگل صورت گرفت.

نتایج

صنعت بانکداری^۸

مجموعه‌ای از فعالیت‌ها در عملیات بانکی، شامل سیاست گذاری و برنامه‌ریزی و سازماندهی و اجرا می‌باشد. به زبان ساده، مدیریت تجهیز و تخصیص منابع در بازار پول را بانکداری می‌گویند. بانک‌ها اغلب برای موفقیت در ارائه خدمات خود، اقدام به بازاریابی می‌کنند. ولی متأسفانه بدلیل عدم آشنایی با بازاریابی بانکی تنها از روندهای سنتی بازاریابی بصورت کاملاً پراکنده و بی ارتباط با هدف اصلی بانک بهره می‌برند.

بازاریابی بانکی، در واقع رویه‌ها و برنامه‌های بازاریابی را سمت و سو می‌بخشد و بستر مناسبی را برای سایر فعالیت‌های بازاریابی ایجاد می‌کند. با رشد ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات اکنون انواع بانکداری الکترونیک مانند بانکداری اینترنتی و بانکداری موبایل جایگاه مهمی در خدمات مالی دارند. بانک‌ها می‌کوشند با بهره‌گیری از روابط عمومی و برنامه‌های تبلیغاتی، تصویر ذهنی و سیمای سازمان خود را ارتقاء بخشند. با این توصیف «بازاریابی در بانک، مستلزم برآورد و ارزیابی تصویر ذهنی کنونی مشتریان از سازمان و تهیه برنامه‌های بازاریابی برای بهبود آن است.»

صنعت بانکداری در همه کشورها اهمیت بسیار زیادی دارد زیرا این نهاد تامین کننده و پشتیبان مالی در سطوح خرد و کلان جامعه است. در سطح کلان پروژه‌های بزرگ ملی و دولتی از وجوه بانکی ارتزاق می‌کنند. در سطح خرد نیز حیات شرکت‌های کارآفرین به منابع مالی بانک‌ها بستگی دارد. یک بانک باید در مقابل شواهد حاصل از تحقیقات بازاریابی عکس العمل مناسبی نشان دهد. برای موفقیت باید بازاریابی خدمات بانکی را مورد توجه قرار داد. نظر به اهمیت موضوع در این مقاله تعاریف، مفاهیم و تاریخچه صنعت بانکداری تشریح شده است.

تاریخچه صنعت بانکداری

پیدایش و تکوین بانکداری سیر واحدی نداشته است. نمونه‌های اولیه آن را می‌توان در پادشاهی بابل حدود دو هزار سال پیش از میلاد ردیابی کرد. در امپراتوری بابل معاملات بانکی به شیوه ابتدایی آن رواج داشت. همچنین در

⁷ Navaretti

⁸ Banking

سنگ‌نشته موسوم به لوح حمورایی، مقررات وام و قبول سپرده‌های تجارتهای حکم شده است. در تمدن یونان و در معبد مشهور دلفی، روم و چین باستان نیز نمونه‌هایی از بانکداری مرسوم بوده است. آغاز صنعت بانکداری نوین در دوره رنسانس اروپا قابل ردیابی است. در دوران رنسانس با گسترش تجارت دریایی، شهرهای بندری اروپا به مراکز داد و ستد پولی تبدیل شد. شهر ونیز ایتالیا از جمله شهرهایی بود که بخاطر تجمع تجار و کشتی‌های تجاری، شغل جدیدی ایجاد شد که همان صراف‌های اولیه بودند. افراد پول خود را در شهر ونیز به صراف‌ها تحویل می‌دادند و در مقابل از آنان رسیدی دریافت می‌کردند که (recepta) نامیده می‌شد. پس از رسیدن فرد به مقصد و ارایه آن رسید به نماینده صراف اولیه در آن شهر می‌توانست پول خود را دریافت نماید. در مقابل این خدمت مبلغی بابت کارمزد از صاحب پول دریافت می‌شد.

در سال ۱۵۸۷ میلادی، بانکی در ونیز به نام بانکو دی ریالتو Banco di Rialto بنیان‌گذاری شد که شیوه‌ی کار آن اساس بانکداری نوین اروپا شد. کمی بعد هلند مرکز بین‌المللی کارهای مالی شد و در سال ۱۶۰۹ بانک آمستردام بنا نهاده شد. بطور موازی در انگلستان نیز فردی به نام گلدسمیت از سرمایه بازرگانان نگهداری می‌کرد و قطعه‌ای کاغذ به عنوان رسید به آنان می‌داد. بازرگانان با در دست داشتن آن کاغذها می‌توانستند کالاها را خرید و فروش کنند. در ۱۶۱۹ میلادی، بانک گیرودر ونیز پایه‌گذاری شد و در سال ۱۶۳۷ با بانک دی‌ریالتو یکی شد و تا سال ۱۸۰۶ با نام بانک جیرو به کار بانکداری می‌پرداخت. این بانک توسط ناپلئون برای همیشه بسته شد. بانکداری نوین با به کار افتادن پول کاغذی در داد و ستدها در سده‌ی ۱۷ میلادی آغاز شد. نخستین بار بانک استکهلم که در سال ۱۶۵۶ در سوئد تاسیس شد و در سال ۱۶۹۱ میلادی، به نشر اسکناس پرداخت. این اسکناس هم اکنون در موزه بانک استکهلم نگهداری می‌شود.

تعریف بانک و بانکداری

بانک نهادی است که کسی را که می‌خواهد پس‌انداز کند به کسی را که می‌خواهد قرض کند وصل می‌کند. به عبارت دیگری طرفی را که می‌خواهد سرمایه‌گذاری کند به طرفی که به آن سرمایه نیاز دارد وصل می‌کند. گفته می‌شود صراف‌ها در زمان‌های قدیم، بر روی نیمکت‌هایی در بندرها قرار داشت فعالیت می‌کردند و کلمه بانک منشعب از کلمه لاتین (banko) به معنای نیمکت می‌باشد. البته گفته شده بانک نام خود را از کلمه آلمانی Bank به معنای نوع خاصی از شرکت گرفته است. به هر شکل، صرافی‌های قدیم، به تدریج تکامل یافته و بصورت سازمانی فعال درآمدند که توانستند مرکز کلیه فعالیت‌های پولی و اعتباری و پایه‌گذار بانک‌های امروزی گردند.

وظایف بانک مرکزی عبارتست از انتشار اسکناس و تنظیم حجم پول در گردش، نگهداری فلزات گرانبها و ارزهای متعلق به دولت، نگهداری ذخایر قانونی و موجودی نقدی بانک‌های تجاری، ایجاد امکانات اعتباری برای بانک‌های تجاری، انجام دادن عملیات تصفیه حساب بین بانکها، صندوقداری و نمایندگی مالی برای عملیات بانکی دولت،

اجرای سیاست پولی و کنترل حجم اعتبارات. این بانک مسؤولیت کنترل شبکه بانکی و اداره سیاست پولی ثبات را بر عهده دارد. این بانک، بانک‌ها را در جهت ارائه خدمات و هماهنگی با اقتصاد به فعالیت وامیدارد.

انواع بانک‌ها در صنعت بانکداری

بانک‌ها را می‌توان به انواع مختلف در صنعت بانکداری تقسیم کرد از قبیل:

بانکداری جزئی: مستقیماً با اشخاص و تجارتهای کوچک سرو کار دارد.

بانکداری تجاری: خدمات تجارت بازار متوسط را ارائه می‌دهد.

بانکداری شرکتی: مربوط به موسسات تجاری بزرگ و مستقل است.

بانکداری خصوصی: خدمات مدیریت سرمایه را برای اشخاص و خانواده‌های دارای ارزش شبکه‌ای بالا فراهم می‌کند.

بانکداری سرمایه‌گذاری: به فعالیت‌هایی که در بازارهای مالی انجام می‌گیرد مربوط می‌شود.

اکثر بانک‌ها و موسسات اقتصادی خصوصی سودآور هستند اما برخی از آنها توسط دولت اداره می‌شود، یا سازمان‌های غیرانتفاعی می‌باشد.

فین تک^۹

فین تک (فناوری مالی) یکی از مهمترین نوآوری‌های صنعت مالی است که با سرعت بالایی در حال تکامل است و این مرهون تسهیم اقتصاد، قواعد (آئین نامه) مطلوب و فناوری اطلاعات هست (لی و شین^{۱۰}، ۲۰۱۸). فین تک‌ها این وعده را می‌دهد که از طریق حذف هزینه‌های اضافی، مدیریت ریسک و افزایش کیفیت کنترل داخلی با استفاده از پلتفرم‌های مدیریت ریسک و تقلب نظیر سیمیلیتی^{۱۱}، افزایش کیفیت سرویس‌های مالی و ترسیم چشم اندازهای متنوع و پایدار، به تغییر شکل صنعت مالی موجود پردازد (مکنزی^{۱۲}، ۲۰۱۵). مدیریت ریسک بالا به واحد‌های تجاری کمک می‌کند که با کنترل نوسانات درآمد به عایدات خود ثبات بخشند و همچنین افزایش کیفیت کنترل‌های داخلی و مدیریت ریسک باعث جذب سرمایه‌گذاران جهت سرمایه‌گذاری در شرکت و سازمان‌های مالی می‌شود (سپهوند و وقفی، ۱۴۰۰). امروزه عواملی نظیر جهانی شدن، افزایش رقبا و گسترش سریع علم و فناوری (به طور مشخص فناوری اطلاعات و ارتباطات) محیط کسب و کار را متحول ساخته است (عشوری کیوانی و همکاران، ۱۳۹۷) و سازمان‌ها به منظور توانایی ادامه حیات خود در محیط رقابتی باید خود را با فناوری‌های نوین وفق دهند (طباطبایی نسب و ماه آور پور، ۱۳۹۷). یکپارچه سازی فین تک موجب به وجود آمدن خدماتی نوین و پرسرعت شده است که موجب گسترش استفاده از فناوری در صنعت مالی و بانکداری شده که موجب پیدایش انقلاب فین

⁹ FinTech

¹⁰ Lee & Shin

¹¹ Similiti

¹² Mackenzie

تک در صنعت مالی شده است. عده ای این پدیده را به عنوان یک تهدید برای صنعت بانکداری و مالی می پندارند و برخی دیگر معتقدند که فین تک می تواند تبدیل به فرصتی شود برای بهبود و سرعت بخشیدن، در حوزه های خدمات مالی، در نتیجه، با توجه به گسترش فناوری نیاز صنعت بانکداری کشور به فین تک روزبه روز بیشتر می شود (آرنر و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۵).

کارآفرینان، دولت (به عنوان نقش تنظیم کننده های مالی و قانونگذاری) و مؤسسات مالی نقش مهمی در اکوسیستم فین تک دارند. پنج عنصر از اکوسیستم فین تک عبارت است از: ۱. استارت آپ های فین تک. ۲. توسعه دهندگان فناوری. ۳. دولت. ۴. مشتریان مالی. ۵. مؤسسات مالی سنتی (اسنچر، ۲۰۱۶).

انواع فین تک ها و مثال هایی از آن ها

امروزه تمامی حوزه های صنعت مالی توجه استارت آپ های فین تک را جلب کرده و آنها تقریباً در تمامی حوزه های این صنعت عظیم، در حال تحول آفرینی از طریق خلق محصولات و خدمات نوآورانه هستند. برای فین تک ها دسته بندی های مختلفی ارائه شده، اما در یک نگاه کلی نگر آنها را در هفت حوزه اصلی زیر تقسیم بندی می کنند:

- **فناوری بانکداری: (BankTech)** واژه BankTech از ترکیب دو واژه Banking (بانکداری) و Technology (فناوری) ساخته شده و منظور از آن، به کارگیری فناوری در حوزه بانکداری برای ارائه بهترین محصولات و خدمات بانکداری به مشتریان با حفظ امنیت، قابلیت اطمینان و مقرون به صرفه بودن عملیات بانکداری است. این حوزه را می توان به دو بخش تقسیم کرد: بانک های تمام دیجیتال مانند رولوت (Revolut) و N26 و پلتفرم های زیرساختی بانکداری دیجیتالی که از جمله آنها می توانیم به استارت آپ هایی چون فیسرو (Fiserv) اشاره کنیم.

- **خدمات پرداخت یا پی تک: (PayTech)** واژه PayTech از ترکیب دو واژه Payment (پرداخت) و Technology (فناوری) ساخته شده و منظور از آن، به کارگیری فناوری در حوزه پرداخت های الکترونیکی برای پردازش پرداخت های اینترنتی و موبایلی فروشندگان و کسب و کارهای تجارت الکترونیکی است. به دلایل مختلفی که در حوصله این متن نمی گنجد، بیشتر فین تک های ایرانی در این بخش متمرکز شده اند که به آنها پرداخت یار گفته می شود. بهترین مثال های این حوزه در دنیا استارت آپ هایی مانند استرایپ (Stripe) و اسکوتر (Square) هستند.

- **فناوری ثروت یا ولث تک: (Wealthtech)** در دهه گذشته در ایران، به دلیل نرخ سود بالای بدون ریسک سپرده های بانکی، انتخاب اول و آخر بسیاری از مردم برای مدیریت ارزش زمانی پول خود (یعنی افزایش بدون ریسک ارزش آن در برابر تورم)، سپرده گذاری در بانک ها بوده است. این در حالی است که در اغلب نقاط

دنیا به دلیل سود پایین سپرده گذاری در بانک‌ها (که ناشی از تورم پایین اقتصاد است)، بانک‌ها گزینه جذابی برای سرمایه گذاری نیستند و حتی برای نگهداری پول مردم از آنها کارمزد طلب می‌کنند، پرداخت سود هم پیشکش! می‌دانیم که عموم مردم، وقت و تخصص کافی برای سرمایه گذاری در بازارهایی چون بورس را ندارند. اینجاست که ولت‌تک‌ها- سرواژه‌ای برگرفته از دو واژه‌ی Wealth (ثروت) و Technology (فناوری)- وارد میدان بازی می‌شوند. منظور از ولت‌تک، کاربرد فناوری برای ارائه خدمات سرمایه گذاری و مدیریت پول و دارایی به مشتریان است. در ایران در این حوزه استارت‌آپ‌هایی شروع به فعالیت کرده‌اند، اما همچنان حوزه جوان و نوپایی محسوب می‌شود. از معروف‌ترین استارت‌آپ‌های این حوزه در دنیا می‌توان به بترمنت (Betterment) و رابین‌هود (Robinhood) اشاره کرد.

• **قرض‌دهی یا لندتک (LendTech):** واژه LendTech از ترکیب دو واژه Lend (قرض دادن یا وام دادن) و Technology (فناوری) ساخته شده و منظور از آن، به کارگیری فناوری برای وام‌دهی است. حوزه وام‌دهی در واقع روی یکی از پایه‌ای‌ترین حوزه‌های بانکداری متمرکز است؛ واسطه‌گری بانک میان صاحب نقدینگی اضافی و افراد و کسب و کارهای نیازمند نقدینگی. می‌دانیم که یکی از جذاب‌ترین خدمات بانک‌ها در ایران برای عامه مردم، وام‌ها یا تسهیلات بانکی هستند؛ اما این خدمت، به دلایل مختلفی که به موضوع این مقاله مربوط نمی‌شود، به ویژه در مورد وام‌های با مبالغ کم، به راحتی در دسترس عموم مردم ایران قرار نمی‌گیرد. استارت‌آپ‌های لندتک به دنبال حل همین مشکل هستند. آنها با استفاده از فناوری‌های هوش مصنوعی و کلان‌داده (بیگ‌دیتا)، به جای بانک، نقش واسطه‌گری انتقال نقدینگی از طریق وام‌دهی را بر عهده می‌گیرند یا اینکه در کنار بانک قرار می‌گیرند تا به بانک برای مدیریت فرایند اعتبارسنجی و تخصیص اعتبار کمک کنند. البته لندتک فقط مربوط به وام‌دهی به افراد نمی‌شود و شامل وام‌دهی به کسب و کارها هم می‌شود. این حوزه جزو حوزه‌هایی است که در ایران در دو سال اخیر مورد توجه قرار گرفته و استارت‌آپ‌هایی هم در آن فعال شده‌اند؛ هرچند هنوز از نظر قوانین و مقررات، دچار چالش‌های جدی است. در این حوزه در سطح بین‌المللی می‌توانیم به مثال‌هایی چون لندینگ کلاب (LendingClub) و افرم (Affirm) اشاره کنیم.

• **مدیریت مالی شخصی (Personal Financial Management):** استارت‌آپ‌های این حوزه که به آنها اصطلاحاً PFM هم گفته می‌شود، با جمع‌آوری داده‌های مربوط به هزینه‌کردهای افراد (با اجازه خود فرد) و استفاده از الگوریتم‌های تحلیل داده و فناوری هوش مصنوعی، تلاش می‌کنند تا به مردم برای مدیریت اثربخش تر نقدینگی و پول و درآمدها از طریق ایجاد تناسب میان درآمد، هزینه و پس‌انداز فرد کمک کنند. در ایران این حوزه به دلیل موانع فرایندی و فناوری موجود بر سر راه آن، چندان شناخته شده نیست، هرچند استارت‌آپ‌های خوبی در این حوزه فعالیت می‌کنند. در سطح بین‌المللی می‌توانیم به مثال‌هایی چون کردیت کارما (Credit Karma) و سیرکل (Circle) اشاره کنیم.

• **بیمه یا اینشورتک (InsurTech):** سرواژه‌ای برگرفته از دو واژه Insurance (بیمه) و Technology (فناوری) که به معنای به کارگیری فناوری در صنعت بیمه است. اگر چه حوزه کاربرد فناوری در بیمه بسیار گسترده است اما در ایران بیشتر استارت‌آپ‌های بیمه‌ای صرفاً روی فروش آنلاین بیمه متمرکز شده‌اند. با این حال صنعت بیمه بخش‌های دیگری هم دارد که استارت‌آپ‌ها می‌توانند آنها را متحول کنند؛ از جمله فرایند ارزیابی احتمال ریسک و وقوع حادثه برای فرد بیمه‌گذار و فرایند صحت‌سنجی واقعی بودن خسارت و تعیین میزان خسارت بیمه‌گذار دو نمونه بسیار مهم هستند. در سطح بین‌المللی می‌توانیم به مثال‌هایی چون لیموناد (Lemonade) و ژونگ‌آن (ZhongAn) اشاره کنیم.

• **فناوری قانون‌گذاری یا رگ‌تک (RegTech):** سرواژه RegTech ترکیب دو واژه Regulatory (قانون‌گذاری) و Technology (فناوری) است که منظور از آن، به کارگیری فناوری در فرایندهای تطبیق و نظارت (Compliance) در صنعت مالی است. چه کمک به نهادهای رگولاتور و ناظر بازار مالی باشد و چه کمک به نهادهای مالی مانند بانک‌ها برای بهبود میزان تطبیق با قوانین و مقررات مالی و کاهش هزینه‌های رگولاتوری آنها از طریق فناوری. این دسته از فین‌تک‌ها در ایران احتمالاً بیشتر با استارت‌آپ‌های احراز هویت آنلاین شناخته می‌شوند. نمونه‌های بین‌المللی آنها استارت‌آپ‌هایی چون کامپلای ادونتیج (ComplyAdvantage) و آنفیدو (Onfido) هستند.

• **انتقال بین‌المللی پول یا رمیتنس (Remittance):** استارت‌آپ‌های پی‌تک به انتقال وجوه در درون مرزهای کشورها می‌پردازند. رمیتنس‌ها مکمل آنها هستند و انتقال پول را در فضای بین‌المللی تسهیل می‌کنند. فارغ از محدودیت‌های تحریم‌ها که کشور ما گرفتار آن است، انتقال فرامرزی وجوه خُرد با استفاده از بانک‌ها و صرافی‌ها بسیار گران و کند است و همین است که مهم‌ترین کارکرد رمیتنس‌ها، ارسال پول از سوی نیروهای کار شاغل در خارج کشور به وطن خود برای اعضای خانواده‌شان شده است. ورود استارت‌آپ‌ها به این حوزه در ایران، به غیر از تحریم‌های بین‌المللی، به دلیل سیاست‌های بانک مرکزی در حوزه ارزی امکان‌پذیر نبوده است. در سطح جهانی می‌توانیم به نمونه‌هایی چون ترنس‌فروایز (TransferWise) و رمیتلی (Remitly) اشاره کنیم.

جایگاه فین‌تک در بانکداری

دورنمای کسب و کار در بانکداری به صورت چشمگیری تغییر کرده است. بعد از بحران مالی ۲۰۰۸-۲۰۰۷ مقامات بازار مالی، مقررات بخش بانکداری را از طریق معرفی استانداردهای جدید یا تقویت استانداردهای موجود تشدید کرده‌اند. علاوه بر این، نوآوری‌ها و توسعه اطلاعاتی و فناوری‌های مالی ضرورت تلاش برای جستجوی راه‌حل‌های نوآورانه‌تر در بانکداری را افزایش داده است. فین‌تک و بانکداری در این میان نقش بااهمیتی دارند. فناوری‌های جدید و نسل چهارم صنعت نیز بستر را مهیا کرده‌اند؛ بنابراین استارت‌آپ‌ها نیز خدمات مالی را در دستور کار قرار

داده‌اند. این چالشی برای نظام بانکی سنتی محسوب می‌شود. جایگاه فین تک در نظام مالی عصر حاضر تثبیت شده است.

فین تک به بخش جدایی ناپذیر صنعت بانکداری تبدیل شده است. امروزه بانک‌ها در مواجهه با رقابت فزاینده از سوی موسسات غیر مالی، رقابت فراتر از خدماتی مالی را شروع کرده‌اند. فین تک‌ها به فعالیت‌های بانکی که در گذشته تحت پوشش بانک‌ها بود، ورود کرده‌اند. آن‌ها خدماتی نظیر ارائه خدمات پرداخت از طریق تلفن همراه، ارز مجازی، فرصت‌های مالی جانشین اعطای وام فرد به فرد، تامین سرمایه از طریق پول‌های خرد مردم، مدیریت ثروت و غیره ارائه می‌کنند. بر اساس گزارش موسسه اکسنچر و موسسه بیزینس اینسایدر، سرمایه‌گذاری جهانی در فینتک در سال‌های اخیر سر به فلک کشیده است. این سرمایه‌گذاری به حدود ۱۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ رسیده است. سرمایه‌گذاری فینتک در سال ۲۰۲۰ به میزان ۵۰ میلیارد دلار رسیده است.

اهمیت فین تک در بانکداری

تعریف مرزهای بخش فین تک بسیار دشوار است. گزارش اکسنچر و سی بی این سایت، شرکت‌های فین تک را به عنوان شرکت‌هایی تعریف می‌کنند که تکنولوژی‌هایی برای بانکداری و تامین مالی شرکت، بازار سرمایه، تحلیلگری داده‌های مالی و مدیریت پرداخت و مالی شخصی ارائه می‌کنند. گزارش فین تک روندهای سرمایه‌گذاری در فین تک که توسط بانک سیلیکون والی ارائه شده است. در مورد شرکت‌هایی است که از تکنولوژی در وام دادن، تامین مالی شخصی، پرداخت‌ها، سرمایه‌گذاری خرده‌فروشی، سرمایه‌گذاری‌های سازمانی، تامین مالی از طریق صدور سهام، انتقال وجه، خدمات مشتری، تحقیقات مالی و زیرساخت بانکداری استفاده می‌کنند. دیگران معتقدند که هم تجارت الکترونیکی و هم امنیت سایبری باید در فین تک و بانکداری لحاظ شود.

توسعه و یکپارچه سازی بیشتر فین تک، موجب تغییر ماهیت خدمات مالی خواهد شد. کارشناسان قبلاً از آن به عنوان انقلاب فین تک یاد کرده‌اند. این انقلاب از طریق توسعه سریع سخت افزار شامل دستگاه‌های موبایل، رایانش ابری، شخصی سازی آنلاین خدمات و همگرایی روز افزون فناوری اطلاعات و تکنولوژی‌های ارتباطات است. پذیرش انقلاب فین تک با دیدگاه‌های متفاوتی همراه بوده است. گروهی در صنعت خدمات مالی، پیشرفت فین تک را به عنوان یک تهدید برای صنعت بانکداری سنتی می‌پندارند. برخی دیگر معتقدند که فین تک یک چالشی است که می‌توان آن را تبدیل به فرصت نمود. بطوری که انعطاف پذیری بیشتر، قابلیت بهتر در برخی از حوزه‌ها و تجمیع خدمات را فراهم کند. در نتیجه، توسعه فین تک و تاثیر آن بر آینده صنعت بانکداری، این روزها از موضوعاتی هستند که بسیار مورد توجه قرار گرفته‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

صنعت بانکداری به عنوان یکی از پیچیده ترین و بزرگترین سازمان‌های مؤثر در بخش‌های مختل اقتصادی، در یک دهه‌ی پیش، تحت تأثیر ظهور فناوری‌های مالی، با چالش‌ها و عدم قطعیت‌های جدی مواجه شده است. در اقتصاد

مدرن، صنعت خدمات مالی یک مشارکت کننده کلیدی در محصولات داخلی کشور می‌باشد. فین تک به بخش جدایی ناپذیر بانکداری تبدیل شده است. امروزه بانک‌ها رقابت در ورای خدمات مالی را در مواجهه با رقابت فراینده از سوی موسسات غیر بانکی شروع کرده اند. در نتیجه بانکهای سنتی در بخشی از سهم بازار خود ریزش داشته اند. توسعه فین تک تاثیر چشمگیری بر فعالیت بانک ها داشته است. بطوریکه بسیاری از محصولات بانک‌ها اطلاعات محور هستند. بنابراین میتوان از سوی سایر تامین کنندگان خدمات مالی خریداری شوند. از سوی دیگر، روش‌های تجزیه و تحلیل مدرن داده و فناوری اطلاعات اجازه فردی کردن خدمات مالی را به صورت دیجیتالی داده است.

منابع

- Chishti S, Barberis J. 2016. The fintech book. 1st ed. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons;
- Bharadwaj A, El Sawy OA, Pavlou PA, Venkatraman N. 2013 Digital business strategy: Toward a next generation of insights. MIS quarterly.:471-82.
- Schweizer A, Schlatt V, Urbach N, Fridgen G. 2017 Unchaining Social Businesses-Blockchain as the Basic Technology of a Crowdfunding Platform..
- Nemet GF. 2009 Demand-pull, technology-push, and government-led incentives for non-incremental technical change. Research Policy.;38:700-9
- Marous J. 2014. Top 10 retail banking trends and predictions for 2014. Hg. v. The Financial Brand. Online verfügbar unter <http://www.jimmarous.blogspot.de/2013/12/2014-topbank-trends-predictions-forecast-digital-disruption>.
- Hill J. 2018. Fintech and the remaking of financial institutions: Academic Press;
- Navaretti GB, Calzolari G, Mansilla-Fernandez JM, Pozzolo AF. 2018. Fintech and Banking. Friends or Foes? Friends or Foes.

FinTech review on the banking industry

Ali Bagheri ¹

Abstract

Financial technologies (FinTech) have currently transformed the entire financial industry and have the potential to change not only the principles of some financial products, but also the basic features of the financial system. Fintech plays an important role as a financial intermediary for society and people's daily activities around the world. The popularity of fintechs has created a new competitive environment among banks, as fintechs reduce bureaucratic requirements and make financial institutions like banks more convenient, efficient and faster to provide services. Considering the movement of banks towards new technologies in the world, it is necessary to have a general understanding of the level of acceptance of new technologies in order to align with global growth and keep pace with the products offered by service providers. The purpose of this research is to investigate fintech in the banking industry. This is a review article that according to the search in the databases, the findings showed that according to the leap that the world has had in the use of innovations in the field of financial technology and its potential capacity in advancing the goals of accounting and auditing as well as the formation of new businesses in the field Modern financial technologies in Iran, identifying, understanding and predicting people's behavior and encouraging them to accept and use these technologies are essential for the development of sustainability and competitive advantage as well as social welfare. As a result, fintechs and financial startups have caused vast changes in this industry.

Keywords

fintech, bank, accounting, financial affairs

1. Master of Accountancy. Email: bagheri1118@gmail.com

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی